



Ko je leto na Polhograjskem skozi'

11. aprila se je v Polhovem Gradcu zgodil večer ljudskega izročila na malo drugačen način. Folklorna skupina Grof Blagaj Polhov Gradec je ob svoji 15-letnici delovanja na odru prikazala veselje kmečkih ljudi ob različnih priložnostih – skozi igro, pesem, ples in zanimive zgodbe.

V prečudoviti deželi belih blagajevk so vedno živeli veseli ljudje. Globoke gube na obrazih so ravnali s smehom. Radi so peli in plesali. Najprej kar tako, ob kmečkih opravilih po hišah in skednjih, ob nedeljah popoldne pa tudi v gostilni. Po drugi svetovni vojni pa so se ljubitelji kulture začeli združevati v kulturno-umetniških društvih in prikazovati ljudski ples in petje širši javnosti. Tako je bilo tudi v Polhovem Gradcu. In pred šestdesetimi leti je v okviru kulturno-umetniškega društva nastala tudi prva folklorna skupina. Od takrat naprej so plesale vse generacije. Leta 2000 si je novonastala skupina nadelala ime Folklorna skupina Grof Blagaj in pod tem imenom nastopa že 15 let.

Vsa ta leta niso skrbeli le za ohranjanje ljudskega izročila na področju plesa, ampak tudi na področju petja in ohranjanja ljudskih običajev. Zato so ob letošnji obletnici pripravili nekaj posebnega, drugačnega in predvsem zanimivega.

Vendar to ni bila plesna folklorna prireditev, kot smo jih večinoma vajeni. Iz običajev so sestavili zanimivo zgodbo, ki se dogaja v vaški gostilni Pri Pratkarju, kjer so se kmečki ljudje ob raznih dogodkih in praznikih skozi leto veselili, plesali in peli ter si povedali marsikatero zgodbo. Običaji so povzeti po knjigi Jožice in Jožeta Kavčič: Ko je leto na Polhograjskem skozi'. Tako so plesalci poleg plesa zgodbo tudi odlično odigrali z zanimivimi dialogi, zraven pa še zapeli. Dogajanje so popestrili Nagajivčki (otroška folklorna skupina TD Briše) in citrarka Urša Rožmanec, ki nas je svojim nežnim igranjem popeljala daleč od vsakdanjih skrbi.

Vsebinska igra na kratko: Oštirju Ivanu in njegovi ženi Cilki ni nikoli dolgčas, saj je gostilna vedno polna. Pa tudi vaški posebnež Polde ima vedno kaj pametnega povedati. Njegove hudomušne zgodbe so povzete iz knjige Milke Bokal Jaz sem višje kot Marija. Ena izmed krajših gre takole:

Polde: »Ti, Ivan, a sem ti že povedal, zakaj je v cerkvi na vrh zvonika vedno petelin?«

Ivan: »Ne, nisi še. No, povej.«

Polde: »Ja, zato, ker če bi bila kura, bi mežnar težko po jajca hodil gor v zvonik.«

Ivan je tako kot vsako leto praznoval svoj god, zato so mu fantje in dekleta iz vasi prišli ofirat oz. voščiti za god. Ivan jih je pogostil, oni pa so mu zaplesali. Prav veselo je bilo. Zatem so se oglasili kosci po napornem delu, saj so bili žejni in utrujeni. Vendar ne toliko, da ne bi zapeli in zaplesali z grabljicami, ki so se jim pozneje pridružile. Kako so se vrtela krila!

Po stari navadi so novorojence nosili h krstu že drugi ali tretji dan po rojstvu. Na poti domov pa je bil obvezen postanek v gostilni, da so na krščenca še nazdravili. Kmalu izvemo, da ima novega leta dan polno posebnosti in nepisanih pravil, ki jih Polde razloži Ivanu že navsezgodaj zjutraj. Tudi maškare so na pustni torek prišle po dobrote. Veljal je običaj, da bolj ko sta se gospodinja in pust vrtela pri plesu, boljša letina se je obetala to leto pri hiši. In vsako leto meseca marca, ko moški praznujejo dan mučenikov, je bila navada iti k maši, potem pa na vampe v gostilno. In že je tu velika noč. Takrat so se ljudje razživel, saj cerkev v postnem času ni dovoljevala nikakršnega veseljačenja

ali plesa. Zato je veliki ponedeljek predstavljal dan sprostitve, plesnih zabav in splošnega veselja. Fantje in dekleta so za to priložnost lahko oblekli najlepšo obleko, ki so jo premogli, in odšli v gostilno na ples. Tudi z dobrotami niso skoparili. Na mizi je bilo vedno nekaj dobrega za pod zob, glede na običaj seveda. Naj na tem mestu za vse dvomljivce povemo, da so fantje mučeniki v predstavi jedli prave vampe, skuhane na isti dan. In to je dišalo po vsej dvorani. Poleg tega je bila prireditev predvsem zabavna, zato sta gledalcem v dvorani dve uri še prehitro minili.

V prejšnji številki časopisa so nas folkloristi vabili na svojo prireditev in obljubljali veliko zabave, zanimivih zgodb in precej drugačnosti. Povabili smo vas na večer ljudskega izročila na malo drugačen način. In uspelo jim je več kot to. Glede na pozitivne odzive gledalcev so lahko nase ponosni, saj navdušenju in čestitkam ni bilo konca. Prikazali so namreč predstavo, vredno svojega jubileja. Še enkrat iskrene čestitke za odlično pripravljeno in odigrano predstavo!

Ob tolikšnem številu pozitivnih komentarjev že razmišljajo o ponovitvi. Napovedi, kdaj in kje se bo zgodila, lahko spremljate na spletni strani www.fs-grofblagaj.si.

Anita Kobe

Razstava rož iz krep papirja tudi z udeležbo dobrovskih upokojenk

Na 3. vseslovenski razstavi rož iz krep papirja, ki je potekala 21. in 22. marca na Vranskem, je sodelovalo tudi Društvo upokojujencev Dobrova, ki je prispevalo čudoviti suhi aranžma ter bogato stojnico suhega cvetja.

Izdelovanje rož iz papirja je bila nekoč na podeželju močno razširjena rokodelska dejavnost. Cvetje, ki nikoli ne ovne, je služilo za spletnje pogrebne vence, z njim so zaljšali razpela, predvsem pa je bilo to cvetje namenjeno za poročne šopke in venčke ter šopke za vojake nabornike in novomašnike.

Tudi na Vranskem, ki je že tretjič gostilo vseslovensko razstavo rož iz krep papirja, se je našlo nekaj poročnih in naprsnih šopkov ter drugih čudovitih cvetlic, ki bi jih človek skoraj zamenjal z naravnimi. Da je ta stara ljudska ročna spretnost pri nas še vedno močno prisotna, govori podatek, da je na razstavi letos sodelovalo 100 razstavljalcev iz vse Slovenije – skupin ali posameznikov, skratka, ljubiteljev papirnatega cvetja. Za-

hvalo za ohranjanje tovrstne kulturne dediščine so izrazili tudi gostje na sobotnem odprtju, med njimi prav tako župan Občine Dobrova - Polhov Gradec Franc Setnikar ter župan Občine Vranksko Franc Sušnik. Zbrane je nagovorila tudi pobudnica razstave Martina Felicijan, s svojo pesmijo in plesom so program popestrili domači kulturniki, župnik Jože Turinek je poskrbel za blagoslov butaric, direktorica Etnografskega muzeja dr. Bojana Rogelj Škafar pa za uradno odprtje razstave. Letošnja novost so bili cvetlični tepihi na sredini prostora, ki so predstavljali razstavljalce, njihove posebnosti in lepote.

Društvo upokojujencev Dobrova se je predstavilo s čudovitim aranžmajem raznobarnih podleskov iz krep papirja. Več kot 900 cvetov so za namen

razstave v dobrih dveh mesecih izdelale najbolj pridne članice, ki se v jesenskih in zimskih mesecih sicer redno srečujejo na delavnicah suhega cvetja. Te že nekaj let vodi Anica Tomšič, ki je tradicijo izdelovanja papirnatega cve-

tja začela obujati pred sedemnajstimi leti, danes pa svoje znanje prek delavnic in drugih priložnosti rada posreduje naprej. S svojimi mojstrovčinami, za katere sama pravi, da je važna natančnost, vztrajnost, potrpežljivost, predvsem pa

opazovanje narave, je navdušila že mnoge. Zato se je nabralo že kar nekaj materiala, ki ga bo mogoče videti kaj kmalu, in to v Polhograjski graščini, kjer se

dogovarjajo za pripravo razstave.

Nadja Prosen Verbič

Foto: npv



DU Dobrova se je predstavilo z aranžmajem, ki ga je sestavljalo več kot 900 raznobarnih podleskov.



Stojnica članov DU Dobrova je bila lepo založena.

Predstavitev dveh restavratorskih delavnic in obnove Možinetove hiše v Šentjoštu

Kdaj: četrtek, 14. 5. 2015, ob 10.00

Kje: Šentjošt, različne lokacije

Kontakt: www.restavradorstvo-sentjost.si

Vstopnine ni.

10.00–18.00, Anita Klančar (samozaposlena v kulturi) in Konservatorsko-restavratorski atelje Šentjošt, Šentjošt nad Horjulom 75:

Ogled restavratorske delavnice bo možen preko celega dne. Ob 10. uri bo predstavitev delavnice in prezentacija zadnjih projektov.

10.00–18.00, Podobarstvo Kavčič, d. o. o., restavratorska delavnica, Šentjošt nad Horjulom 13A:

Ogled restavratorske delavnice bo možen preko celega dne. Ob 11. uri bo predstavitev delavnice in prezentacija zadnjih projektov.

12.00, Možinetova hiša, Šentjošt nad Horjulom 9:

Obnova Možinetove hiše – od snovanja do izvedbe obrtniških in restavratorskih posegov. Projekt obnove bo predstavljen s krajšim predavanjem in ogledom objekta.

